

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 55/09-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. apríla 2009 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť Ing. S. K., trvale bytom B., prechodne bytom B., zastúpenej advokátom JUDr. L. S., B., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 109/2007 z 11. decembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo Ing. S. K. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 109/2007 z 11. decembra 2007 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu

Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 55/09-16 zo 17. februára 2009 prijal na ďalšie konanie sťažnosť Ing. S. K. (ďalej len „sťažovateľka“) pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 109/2007 z 11. decembra 2007.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:

„Napádaným uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo odmietnuté moje dovolanie, keď najvyšší súd odôvodnil svoje odmietavé rozhodnutie skutočnosťou, že dovolanie nie je prípustné.

Konanie pred Krajským súdom v Bratislave, a aj v oboch konaniach pred Okresným súdom Bratislava V, bolo postihnuté vadami, ktoré mali za následok porušenie môjho ústavného práva na nezávislý a nestranný postup súdu pri uplatňovaní môjho práva. Pozornosti najvyššieho súdu ušla skutočnosť, že v konaní nebol upravený styk matky s mal. dieťaťom napriek tomu, že to zákon súdu ukladá (§ 25 ods. 2 Zákona o rodine). V zmysle § 242 ods. 2, písm. a) OSP nie je dovolací súd viazaný rozsahom dovolacích návrhov vo veciach, ktoré možno začať aj bez návrhu. Zastávame názor, že v predmetnom konaní ide vzhľadom na úpravu práv a povinností k maloletým deťom o taký druh konania, ktoré možno začať aj bez návrhu. V kontexte s rozhodnutiami, ktoré boli predmetom preskúmania najvyšším súdom, bolo mal. dieťa zverené do starostlivosti a opaterý otca maloletého, ale styk s matkou, napriek tomu, že to zákon ukladá, nebol upravený. Súdy o práve matky na styk s maloletým M. nerozhodli napriek tomu, že z konania bolo a je evidentné, že otec maloletého styku matky s maloletým M. bráni. Keďže súdy nerozhodli o styku matky s maloletým dieťaťom, ani právne neobmedzili či nepozbavili ju de iure rodičovských práv, nesporne pochybili, čím ju de facto obmedzili na jej rodičovských právach. Zastávame názor, že ustanovenie § 238 ods. 4 OSP nijakým spôsobom najvyšší súd neobmedzovalo, aby v kontexte s vyššie uvedeným rozhodol a rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom je porušením ústavou garantovaného práva na súdnu a lebo inú právnu ochranu (Nález č. 2/1994 ZnaU).“

Na základe uvedeného sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„1. Základné právo na nezávislé a nestranné konanie na súde upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 109/07 (uznesením sp. zn. 5 Cdo 109/07 zo dňa 11. 12. 2007) porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 109/07 zo dňa 11. 12. 2007 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Sťažovateľke priznáva finančné zadosťučinenie 1 000,- Sk (slovom tisíc slovenských korún), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný sťažovateľke vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažovateľke priznáva trovy konania a právneho zastúpenia, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. L. S. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľky vyjadrila podpredsedníčka najvyššieho súdu listom z 12. februára 2009, v ktorom okrem iného uviedla:

„Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka porušenie jej práva na nezávislé a nestranné konanie vidí v tom, že súdy nerozhodli v súdnom konaní o úprave styku s maloletým dieťaťom na čas po rozvode v zmysle hmotnoprávnej normy, ktorá ukladá súdu upraviť styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1 (ustanovenie § 25 ods. 2 Zákona o rodine). Absencia samotného výroku o úprave styku sťažovateľky s maloletým dieťaťom, ktoré bolo na čas po rozvode zverené do výchovy a starostlivosti otca neobmedzila žiadnym spôsobom rodičovské práva sťažovateľky. Práve naopak jej styk s dieťaťom je časové neobmedzený a pokiaľ by nastali prekážky v podobe bránenia jej styku s maloletým zo strany otca, mala a stále má možnosť samostatným návrhom túto situáciu riešiť. Právoplatnosťou rozhodnutia o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom nedochádza totiž k prekážke právoplatne skončenej veci. Z uvedeného vyplýva, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu namietaného ústavného práva sťažovateľky.“

V označenom liste podpredsedníčka najvyššieho súdu vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci. Taktiež aj právny zástupca sťažovateľky v liste z 10. marca 2009 vyslovil, že netrvá na ústnom prerokovaní tejto veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, ako aj z ďalších s vecou súvisiacich listinných dôkazov ústavný súd zistil, že Okresný súd Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 25 C 113/99-469 zo 7. februára 2005 rozviedol manželstvo sťažovateľky a navrhovateľa, na čas po rozvode manželstva zveril maloletého syna M. do výchovy a opatery navrhovateľa a sťažovateľku zaviazal platiť na jeho výživu sumu 1 800 Sk mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľa. Okresný súd zároveň týmto rozhodnutím zaviazal oboch účastníkov konania zaplatiť trovy znaleckého dokazovania, pričom náhradu trov konania účastníkom nepriznal.

Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom namietala, že v konaní boli porušené zásady spravodlivého procesu, pretože súd prvého stupňa nevyhovel žiadosti jej právneho zástupcu o odročenie pojednávania na účel náležitého poskytnutia právnej pomoci, pričom okrem toho sťažovateľka namietala aj vykonané dokazovanie.

V rámci odvolacieho konania rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 3 Co 202/05-578 zo 14. septembra 2006 tak, že rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a účastníkom odvolacieho konania nepriznal náhradu jeho trov.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala sťažovateľka dovolanie, v ktorom dôvodila, že keďže právny zástupca navrhovateľa mal v čase od 18. mája 2006 pozastavený výkon činnosti advokáta a na pojednávaniach vystupoval ako účastník konania, nemal spôsobilosť byť týmto účastníkom konania. Sťažovateľka zároveň namietala, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože aj napriek tomu, že zo zdravotných dôvodov požiadala o odročenie pojednávania, tejto jej požiadavke nebolo vyhovené. Okrem toho vytýkala odvolaciemu súdu aj skutočnosť, že sa dostatočne nevysporiadal s dôkaznou situáciou.

O dovolaní sťažovateľky rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 5 Cdo 109/2007 z 11. decembra 2007 tak, že ho odmietol a nepriznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu okrem iného vyplýva:

„Ak dovolateľka namietala, že právny zástupca navrhovateľa v konaní nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, čím odôvodňovala prípustnosť svojho dovolania s poukazom na § 237 písm. b) O. s. p., tento jej názor nie je správny.

V zmysle § 20 O. s. p. každý môže pred súdom ako účastník samostatne konať (procesná spôsobilosť) v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti.

Podľa § 24 O. s. p. účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Oprávnenie zvoliť si zástupcu je právom zaručené (§ 41, § 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, či. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) a jeho účelom je poskytnutie kvalifikovanej ochrany procesným právam a povinnostiam účastníka. Ak preto odvolací súd konal s JUDr. P. P. ako zástupcom navrhovateľa, na základe splnomocnenia navrhovateľa, nedošlo k vade konania, ktorá by mala za následok zmätočnosť rozhodnutia a vadu konania v zmysle § 237 písm. b) O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa s ohľadom na námietky odporkyne ďalej uvedené v dovolaní osobitne zamerlal na otázku, či konanie nie je postihnuté vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. f) O. s. p...

Z obsahu dovolania navrhovateľky je zrejmé, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p. vyvodzuje z toho, že odvolací súd prejednal vec dňa 14. septembra 2006 v jej neprítomnosti, napriek jej ospravedlneniu a žiadosti o odročenie pojednávania

z dôvodu zdravotného stavu a potreby osobnej účasti na pojednávaní, čo odvolaciemu súdu oznámila v deň termínu pojednávania.

Podľa § 101 ods. 2 druhá veta O. s. p., ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie a ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka, prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd bez prítomnosti odporkyne vec prejednával a rozhodol na pojednávaní dňa 14. septembra 2006 (č. l. 567 spisu). Žiadosť odporkyne o odročenie pojednávania zo dňa 12. septembra 2006 (č. l. 558 spisu), bola osobne podaná na odvolací súd dňa 13. septembra 2006, o 15 hod. 25 min., v deň pred pojednávaním, a obsahuje uvedenie dôvodov, pre ktoré žiadala odporkyňa o odročenie pojednávania na deň 4. mája 2006, a to z dôvodu choroby, s tým, že doklad preukazujúci uvedené skutočnosti, odporkyňa doloží. S rovnopisom tejto žiadosti sa oboznámil odvolací súd pred začiatkom pojednávania, z osobného doručenia prostredníctvom F. N., ktorého vypočul na otázku, či sa jedná o nepretržitú práceneschopnosť odporkyne od 4. mája 2006. Tento odpovedal, že sa jedná o novú práceneschopnosť, o ktorej doklad doručí dodatočne. Ako je zrejmé z osobného písomného podania odporkyne v deň 14. septembra 2006 o 15 hod. 03 min. (č. l. 569 spisu) na odvolacom súde, t. j. po pojednávaní a rozhodnutí odvolacieho súdu, vykonaného v tento deň v doobedňajších hodinách, žiadala odporkyňa o opravu dátumu svojho ospravedlnenia, a súčasne založila doklad výmenný list - poukaz na odborné vyšetrenia, vystavený dňa 14. septembra 2006 ošetrojúcou lekárkou MUDr. M. B. pre potreby zamestnávateľa.

V prejednávanej veci postup odvolacieho súdu pri prejednaní odvolania na pojednávaní dňa 14. septembra 2006 v neprítomnosti dovolateľky nebol v rozpore s § 101 ods. 2 O. s. p. a nemožno v postupe odvolacieho súdu vidieť vadu konania namietanú dovolateľkou. Súd môže posudzovať žiadosť účastníka o odročenie pojednávania len z hľadiska dôležitých dôvodov, existenciu ktorých môže preveriť zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase rozhodovania o tejto žiadosti účastníka. Dôvodnosť žiadosti o odročenie pojednávania posudzuje súd preto predovšetkým z hľadiska preukázania skutočnosti, z ktorej účastník vyvodzuje existenciu dôležitého dôvodu v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p. Pokiaľ uvedená skutočnosť nie je v čase rozhodovania súdu o tejto žiadosti

účastníka hodnoverne preukázaná, zostáva jeho žiadosť iba v rovine nepodložených tvrdení. Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania vo všeobecnosti vtedy, ak účastník tvrdí také skutočnosti, ktoré sú vzhľadom k svojej povahe spôsobilé jeho neúčast' na pojednávaní ospravedlniť, t. j. také, ktoré mu neumožňujú sa na pojednávaní zúčastniť a súčasne sú vážne, dôležité a ospravedlniteľné z hľadiska objektívneho tak aj subjektívneho (či mohla byť prekážka predvídaná, prípadne odvrátená).

V danej veci k žiadosti o odročenie pojednávania určeného na iný deň (4. mája 2006), na ktorý sa takisto nedostavila, a odvolací súd vtedy pojednávanie odročil, odporkyňa okrem svojich tvrdení o zdravotnom stave, nepredložila žiaden doklad, objektívne spôsobilý preukázať tieto skutočnosti, ktoré by boli vážne, ospravedlniteľné a dôležité i vzhľadom na jej predchádzajúci postup v odvolacom konaní. Odporkyňa prevzala predvolanie na pojednávanie, ktoré bolo nariadené na deň 14. septembra 2006, dňa 6. septembra 2006, potom, čo po márnom pátraní po mieste jej pobytu, jej zásielku doručil odvolací súd cestou jej zamestnávateľa. Doklad výmenný list - poukaz na odborné vyšetrenie jej bol vystavený v deň pojednávania.

Ak za takejto skutkovej situácie odvolací súd vo veci s poukazom na ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. veci meritórne prejednal bez prítomnosti odporkyne, neodňal odporkyni možnosť konať pred súdom.

Tvrdenie odporkyne, že súd nevykonal všetky ňou navrhované dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) O. s. p., lebo podľa ustálenej súdnej praxe takýto postup nie je možné považovať za odňatie možnosti konať pred súdom a za znemožnenie uplatnených procesných práv, ktoré účastník mohol uplatniť a bol v dôsledku nesprávneho právneho postupu z nich vylúčený.

Námietky odporkyne o nedostatku odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku, ktoré uplatnila ako ďalší dôvod dovolania dovolací súd nepovažoval za dôvodné. Rozsudok odvolacieho súdu v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p. obsahuje riadne opísaný skutkový stav, ako aj zhrnutie a vyhodnotenie vykonaných dôkazov, s ich následných správnym právnym posúdením v zmysle citovaných ustanovení Zákona o rodine.

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, alebo konanie by bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok

nesprávne rozhodnutie vo veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) a c) O. s. p. v prípade, ak je dovolanie prípustné, a nie dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O. s. p.

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O. s. p., a iné vady konania v zmysle § 237 O. s. p. neboli dovolacím súdom zistené.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporkyne v súlade s § 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 243b ods. 4 O. s. p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa § 242 ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov vo veciach, v ktorých možno začať konanie bez návrhu.

Podľa § 81 ods. 1 OSP aj bez návrhu môže súd začať konanie vo veciach starostlivosti o maloletých.

Podľa § 113 ods. 1 OSP s konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úpravu pomerov manželov k maloletým deťom z ich manželstva na čas po rozvode.

Podľa § 115 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 36/2005 Z. z.“) konanie o rozvod manželstva, o ktorom súd právoplatne nerozhodol do 1. apríla 2005, sa dokončí podľa doterajších predpisov.

Podľa § 26 ods. 1 zákona č. 94/1963 Zb. o rodine účinného do 31. marca 2005 (ďalej len „zákon č. 94/1963 Zb.“) v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, upraví súd ich práva a povinnosti k dieťaťu pre čas po rozvode, najmä určí, komu dieťa zverí do výchovy a ako má každý z rodičov prispievať na jeho výživu.

Podľa § 27 ods. 1 zákona č. 94/1963 Zb. dohoda o styku rodičov s dieťaťom nepotrebuje schválenie súdu.

Podľa § 27 ods. 2 zákona č. 94/1963 Zb. súd však styk rodičov s dieťaťom upraví, ak to vyžaduje záujem na jeho výchove.

Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

Podľa § 25 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode.

Podstatou námietky sťažovateľky obsiahnutej v sťažnosti podanej ústavnému súdu bolo tvrdenie, že najvyššiemu súdu ako súdu dovolaciemu unikla pozornosť, že ani rozsudok okresného súdu, ani rozsudok krajského súdu neobsahovali výrok o úprave jej styku s maloletým M. na čas po rozvode, a to aj napriek tomu, že podľa jej názoru zákon

č. 36/2005 Z. z. v ustanovení § 25 ods. 2 výslovne súdu prikazuje, aby v prípadoch, ak sa rodičia nedohodnú na styku s maloletým dieťaťom, upravil tento styk priamo v rozhodnutí o rozvode. Sťažovateľka argumentovala tým, že najvyšší súd vzhľadom na to, že konanie vo veciach starostlivosti o maloletých možno začať aj bez návrhu, nebol v súlade s § 242 ods. 2 písm. a) OSP viazaný rozsahom dovolacích dôvodov, a preto mal s prihliadnutím na už uvedené tvrdenia rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Z obsahu sťažnosti jednoznačne vyplýva, že iný nedostatok sťažovateľka najvyššiemu súdu nevytkla, a preto ústavný súd, ktorý je v súlade s § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania, podrobil ústavnej kontrole napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z hľadiska námietok nastolených sťažovateľkou.

Ústavný súd konštatuje, že ako nezávislému súdnemu orgánu ochrany ústavnosti mu prislúcha kontrola dodržiavania ústavných princípov a ich správnej aplikácie v postupe a rozhodnutiach orgánov verejnej moci (v danom prípade všeobecného súdu). V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že nezasahuje do postupov a rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré spĺňajú atribúty zákonnosti a ústavnosti. Kontrola ústavného súdu sa obmedzuje len na posúdenie, či zo skutkových a právnych záverov všeobecného súdu nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by znamenala popretie ich účelu, podstaty a zmyslu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly ústavného súdu, ale len za predpokladu, že sú zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň majú za následok porušenie základného práva alebo slobody. Avšak v prípade, ak ústavný súd zistí, že skutkové a právne závery všeobecného súdu obstoja v konfrontácii s ústavou, medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách či právnymi predpismi nižšej právnej sily, nemá dôvod doň zasahovať (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 77/05, III. ÚS 300/06).

V danom prípade ústavný súd považoval za prvoradé ustáliť, na základe ktorého zákona mali postupovať všeobecné súdy v sťažovateľkinej veci týkajúcej sa rozvodu

manželstva, a tým aj úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému synovi na čas po rozvode. Z už citovaných zákonných ustanovení jednoznačne vyplýva, že vzhľadom na to, že konanie o rozvod manželstva sťažovateľky a navrhovateľa, s ktorým bolo v súlade s § 113 ods. 1 OSP spojené konanie o úpravu pomerov manželov k maloletým deťom z ich manželstva na čas po rozvode, nebolo právoplatne skončené do 1. apríla 2005 (rozsudok odvolacieho súdu zo 14. septembra 2006), v súlade s § 115 zákona č. 36/2005 Z. z. bolo potrebné postupovať podľa doterajších predpisov, teda podľa zákona č. 94/1963 Zb. Ústavný súd konštatuje, že takýmto spôsobom súladným so zákonom postupovali aj všeobecné sudy v danej veci. Na rozdiel od súčasnej právnej úpravy, teda zákona č. 36/2005 Z. z. neboli povinné vo výrokovej časti svojich rozhodnutí upraviť styk konkrétneho účastníka konania s maloletým dieťaťom na čas po rozvode. Ustanovenie § 27 zákona č. 94/1963 Zb. im to totiž neprikazovalo, keďže ani dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom na čas po rozvode manželstva nepotrebovala schválenie súdu a ani súd nebol povinný tento styk upraviť, len v prípadoch, ak by si to vyžadoval záujem na jeho výchove. V tomto spočíva aj rozdiel so súčasnou právnou úpravou, ktorá v § 25 zákona č. 36/2005 Z. z. zakotvuje, že dohoda rodičov o úprave styku s maloletým dieťaťom sa stáva súčasťou rozhodnutia o rozvode, pričom ak by sa rodičia nedohodli, súd styk maloletého dieťaťa s rodičom automaticky upraví v rozhodnutí o rozvode.

Podľa skoršej právnej úpravy, teda zákona č. 94/1963 Zb., bol súd v prípadoch, keď rozhodol o rozvode manželstva, povinný upraviť výkon rodičovských práv a povinností, a teda vysloviť, komu z rodičov sa zveruje maloleté dieťa do výchovy a opatery, a zároveň bol povinný rozhodnúť aj o vyživovacej povinnosti. Takéto rozhodnutie nemuselo obsahovať výrok o úprave styku rodiča s maloletým dieťaťom. A presne tieto zákonné požiadavky kladené na rozhodnutia tohto druhu sa odzrkadlili aj v rozsudku okresného súdu č. k. 25 C 113/99-469 zo 7. februára 2005, s ktorým sa stotožnil aj krajský súd vo svojom rozsudku č. k. 3 Co 202/05-578 zo 14. septembra 2006.

Dovolací súd síce nie je vo veciach starostlivosti o maloletých viazaný rozsahom dovolacích dôvodov, jeho postup v konaní však bol súladný s ústavou, keďže nezrušil

rozhodnutie krajského súdu pre nedostatok, ktorý v sťažnosti podanej ústavnému súdu namietala sťažovateľka, a teda že rozhodnutia súdov v danej veci neobsahovali výrok o úprave jej styku s maloletým synom na čas po rozvode. Podľa názoru ústavného súdu si bol dovolací súd vedomý svojej zodpovednosti za výsledok rozhodovacej činnosti, ktorý spôsobom súladným so zákonom premietol do záverov obsiahnutých v napadnutom uznesení. Najvyšší súd postupoval v súlade s právnymi predpismi, ktoré bolo potrebné na daný prípad aplikovať, a preto jeho rozhodnutie nemohlo zo zrejmych dôvodov splniť očakávania sťažovateľky, ktorá z hľadiska aplikácie právnych predpisov uprednostnila zákon, ktorým sa konanie o rozvod manželstva a s tým spojená úprava styku maloletého syna so sťažovateľkou vzhľadom na časovú pôsobnosť zákona č. 36/2005 Z. z. nemohli riadiť. Z uvedených dôvodov najvyšší súd ani nemohol porušiť základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (výrok nálezu).

Keďže sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom, ktorý nezistil porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, nebola úspešná, nebolo rozhodnuté ani o jej ďalších návrhoch viažucich sa na vyslovenie porušenia základných práv a slobôd.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2009